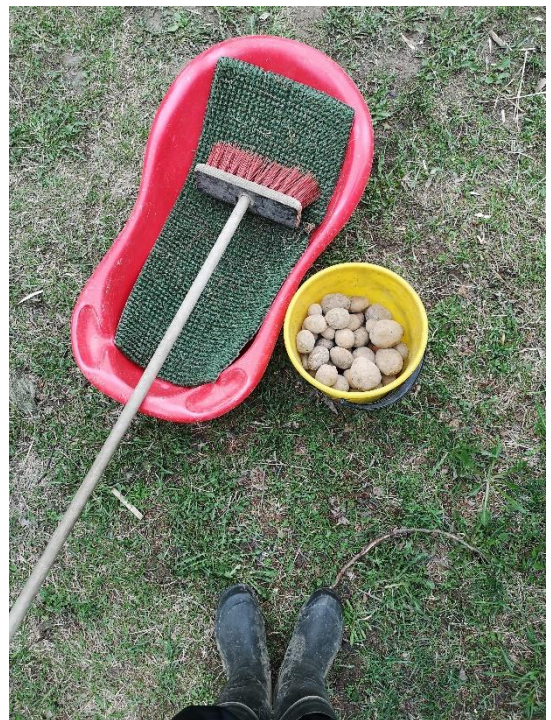

Niin kuin mummokin teki

Parhaita muistoja lapsuudesta on, kun mummolassa järjestettiin talkoita. Paikalla oli koko serkuskatras vanhempineen ja muutama perhetuttu. Puheen sorina kävi kovana ja nauru raikui, kun suvun nokkelimmat muistelijat kertoilivat omista ja muiden kommelluksista. Jokaisella oli oma tonttinsa hoidettavanaan rakentamisessa, karräämisessä tai ruoan laitossa. Opistolla elää saman kaltainen talkooilmapiiri, mutta ilmapiiri on sosiaalisesti kestävämpi; itseään saa ja pitää kuunnella, tunnustetaan omat voimavarat ja rajat ja toimitaan niiden mukaan. Opistolla olo onkin saanut minut muistelemaan lapsuuttani ja erityisesti nuukaa mummoani, joka kulki moneen kertaan paikatuissa vaatteissa, joka ruokki suuret katraat ja paistoi itse leivät, jonka luona oli tilaa kylän lapsista maitokuskeihin. Moni asia täällä tehdään niin kuin mummokin teki.

Talkoissa me penskat oltiin usein hyödyksi keittiön puolella perunateatterissa. Muistaakseni en vielä tuolloin osannut pelätä ruoanlaittoa. Täälläkin olen törmännyt perunateatteriin. Perunoiden ensimmäinen pesu suoritetaan ulkona vannassa ruohomaton ja rappuharjan avulla, mummolassa käytettiin ämpäriä, jossa potut rumpsuteltiin kepillä hämmentäen mullattomiksi. Pottujen pesun kuvittelisi olevan helppoa, mutta siitä onkin tullut täällä itselleni yksi haastavimmista hommista heti polttopuiden halkomisen jälkeen. Niin kuin Johanna jo mainitsikin niin viimeistelypesussa käytettävä juuresharja onkin erityisen tärkeä työkalu pitämään keittäjän hermot kurissa ja työn joutuisana. Pottujen pilkkominen ikikeittoon on jatkuvia valintoja; onko pottu nyt tarpeeksi puhdas ja kuinka paksun kuoren ja ruven voin jättää?

Mummo säästeli vettä mielestäni naurettavuuteen asti. Minusta oli hassua viedä tiskivedet kukkapenkkiin. Olisihan ne voinut ihan hyvin kaataa viemäristä alas ja kastella sitten sadevedellä. Opistolla kuitenkin kuulin, että tiskivesi on pH:nsa vuoksi mitä parhaita kasteluvettä! Mummon toiminta näyttäytyikin nyt silkalta järkevyydeltä. Moni muukin varmasti käyttäisi vettä vain tarpeellisen määrän, jos joutuisi sen kaivosta nostamaan omilla lihasvoimillaan. Tai kun joutuisi miettimään riittääkö kaivossa vesi nyt ruokaan ja ravinnon tuotantoon, kun veden pinta on kuivuuden tähden kaivossa laskenut. Vesihana kun ei kerro käytettävissä olevia elintärkeitä vesivaroja. Lautanen tuleekin tiskattua vain tarvittaessa, jos ollenkaan. Niinhän se mummokin teki. Mitäpä tuosta vaikka aamuisen puuron jämiä joutuu lounaskeiton joukkoon, ”mahassahan me männöö sekalutta kuitennii”.

Ajatellapa vielä, että 1940-luvulla olleen saippuapulan myötä metsistämme alettiin tehdä kertakäyttöisiä nenäliinoja, joiden tuolloin ajateltiin olevan aivan humpuukia ja ohimenevä vaihe, jonka jälkeen voitaisiin palata takaisin normaaleihin kankaisiin nenäliinoihin. Eipä ole paluuta vielä näkynyt. Kertakäyttöisyys löysi tiensä toki mummolaankin, mutta kankaisetkaan nästyikit eivät olleet vieras näky. Onpahan minullakin nyt omani!

Eräs vierailija pohti kerran täällä ollessaan, että me kurssilaiset varmaankin etsimme täältä juuriamme. Ajattelin, että no enhän etsi! Kyllähän minulla oli tiedossa mistä olin kotoisin ja mistä ihmiset ennen minua olivat ja kaikki vielä samalta paikkakunnalta. Tiesinhän siis juureni! Juurien käsite oli minulle hyvin fyysiseen paikkaan sidottu. Käsitäkseni juurista on kuitenkin hieman muuttunut. Huomaan, että juuret ovatkin myös arjen

toimintoja, tapa, jolla ajattelen ja kuinka elän tätä elämää. Täällä olen päässyt arjen tekojen ja ajatusten tasolla lähemmäs mummoni tapaa elää. Tai näin ainakin asian koen sen kautta, mitä mummostani muistan. Oikea elävä perintö hänen kokemustensa kanssa, kun nyt on ulottumattomissani. Tiedän, että suvussani on myös tätä tietoutta. Osa tästä perinnöstä toteutetaan edelleen, mutta osa on enää vain teorian tasolla muistissa ja vaarassa katketa minun kohdallani. Kun asiaa ei toista niin ei sitä muista. tarinat unohtuvat ja korvautuvat nykyajan murheilla ja turheilla. Opistolla olen päässyt tuomaan juureni konkreettiseksi ja normaaliksi osaksi arkielämäni. En enää vain muistele mummolan tuoreen ruisleivän tuoksua, vaan teen sitä nyt myös itse.

Tänään oikea olkapääni kipeytyi. Niin se mummokin valitteli omaa oikeaa olkapäätänsä, kun oli kuulemma niin tiuhaan sillä puita sahanut koko elämänsä. Joskopa tuota opettelisi työskentelevään myös vasemmalla rasituksen tasaamiseksi.

